

Hemşirelik Öğrencilerinde Duygusal Zekâ ile Öz Duyarlık Arasındaki İlişki¹

Özge GÜMÜŞTEKİN* Fadime KAYA**

*Öğr. Gör., Ardahan Üniversitesi, İlk ve Acil Yardım Programı, Ardahan, Türkiye, ORCID: 0000-0002-7203-0175

**Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kars, Türkiye, ORCID: 0000-0002-7352-0387

ÖZET

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinde duygusal zekâ ve öz duyarlık arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak planlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 581 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Schutte Duygusal Zekâ Testi ve Öz-Duyarlık Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel analizler (frekans, aritmetik ortalama, minimum ve maximum) ilişki analizi (Spearman Rho Korelasyon Analizi) ve fark testleri (Mann-Whitney U Analizi, Kruskal Wallis Testi) kullanılmıştır. Öğrencilerin %59.9'u kadın (n=348) ve %40.1'i erkektir (n=233). Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, Schutte Duygusal Zekâ Testi puan ortalaması 123.93±16.88'dir. Öz-Duyarlık Ölçeği toplam puan ortalamasının 3.23±0.53 olduğu belirlenmiştir. Schutte Duygusal Zekâ Testi toplam puanı ile Öz Sevecenlik, Öz Yargılama, Paylaşımların Bilincinde Olma, İzolasyon, Bilinçlilik ve Aşırı Özdeşleşme alt boyutları ve Öz-Duyarlık Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki belirlenmiştir (p < 0.01).

Anahtar Kelimeler: Duygusal zekâ, hemşirelik öğrencileri, öz duyarlık.

Relationship Between Emotional Intelligence and Self-Compassion in Nursing Students

ABSTRACT

This study was conducted as a descriptive and relationship seeker to determine the relationship between emotional intelligence and self-compassion in nursing students. The sample of the study consisted of 581 nursing students. The data of the research were collected with Personal Information Form, Schutte Emotional Intelligence Test and Self-Compassion Scale. Descriptive statistical analyzes (frequency, arithmetic mean, minimum and maximum), correlation analysis (Spearman Rho Correlation Analysis) and difference tests (Mann-Whitney U Analysis, Kruskal Wallis Test) were used in the analysis of the data. 59.9% of the students were female (n=348) and 40.1% were male (n=233). The Schutte Emotional Intelligence Test mean score of the students included in the study was 123.93±16.88. The mean score of the Self-Compassion Scale was determined to be 3.23±0.53. A statistically significant and positive correlation was determined between the Schutte Emotional Intelligence Test total score and the Self-Compassion, Self-Judgement, Sharing Awareness, Isolation, Consciousness and Extreme Identification sub-dimensions, and the Self-Compassion Scale total score (p < 0.01).

Keywords: Emotional intelligence, nursing students, self-compassion.

Sorumlu yazar: ozgegum76@outlook.com

Geliş tarihi: 21.04.2022

Kabul tarihi: 03.11.2022

Atıf için: Gümüştekin, Ö., & Kaya, F. (2022). Hemşirelik öğrencilerinde duygusal zekâ ile öz duyarlık arasındaki ilişki. KAEÜ Sađl. Bil. Derg., 6(3), 195-205.

¹Bu çalışma, Özge Gümüştekin'in yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

GİRİŞ

Duygusal zekâ kavramı, ilk olarak 1990 yılında Salovey ve Mayer tarafından ortaya atılmış ve “bireyin kendisine ve başkalarına ait duyguları algılayabilmesi, bu duyguların nitelikleri arasında ayırım yapabilmesi ve böylelikle geliştirdiği düşünceyi pratiğe dönüştürebilmesi” şeklinde ifade edilmiştir (Mayer, DiPaolo & Salovey, 1990; Mayer & Salovey, 1993). Daniel Goleman duygusal zekâ (Emotional Intelligence - EQ), “akıllı olmanın farklı bir yoludur ve kendini harekete geçirebilme, dürtüleri kontrol edebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmeyi engellemesine izin vermeme, kendini başkasının yerine koyabilme ve umut etme yeteneğidir” şeklinde tanımlamıştır (Goleman, 2011).

Bireyin kendine yönelik sağlıklı tutumlar geliştirmesine, ruh sağlığını korumasına, stresle başa çıkabilmesine ve sağlıklı ilişkiler geliştirebilmesine yönelik pek çok farklı kavramlar tanımlanmıştır (İkiz & Totan, 2012). Bu kavramlardan biri son yıllarda üzerine birçok araştırma yapılan konular arasında yer alan duygusal zekâ (Mayer, DiPaolo & Salovey, 1990) iken bir diğeri ise psikolojik iyi olmaya yönelik yararlı bir alternatif olduğu görülen öz duyarlık (Neff, 2003a) kavramıdır.

Bireylerin tecrübe ettiği olumsuzluklara karşı geliştirdikleri sağlıklı tutumlar, son yıllarda psikolojinin ilgisini çeken ve üzerine yapılan araştırmaların arttığı önemli konular arasında yer almaktadır (Bayar, 2016). Öz duyarlık kavramı kişinin yaşadığı acılara karşı duyarlı olması, acı çekerken kendisine bakım ve destek sunması anlamları taşır (Neff & Knox, 2017). Öz duyarlık kavramı en basit tanımıyla “içe yönelik duyarlı olmayı” ifade etmektedir (Gerner & Neff, 2013). Öz duyarlık, kontrolümüzü aşan sorunlarımız olduğunda bile kişinin kendisini toplumdaki izole etmek yerine olumsuz duyguların üstesinden gelebilmeyi kendisini sakinleştirebilmeyi, kendisine sıcak ve anlayışlı olabilmeyi, yaşadığı kötü deneyimlerin yaşamın bir parçası olarak görebilmeyi ve en önemlisi de kendisine zarar vermeden veya en az zararla bu olumsuz duygulardan kurtulabilmeyi kapsamaktadır (Germer & Neff, 2013; Bayrakdaroğlu, 2014).

Hem öz duyarlık hem de duygusal zekâ hemşirelikte önemli kavramlar olsa da, hemşireler ve hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar bu özellikler hakkında çok az şey bilindiğini ortaya koymaktadır. Sağlık bakım hizmetini sağlayan hemşirelik mesleği, en zor ve duygusal olarak en fazla tükenmiş mesleklerden biridir (Ulaş ve ark., 2012; Joshi ve ark., 2017; Bardhan ve ark., 2019). Eğitimli hemşireler, sadece hasta ve yaralı insanları tedavi etmekle kalmaz, aynı zamanda hastalara ve ailelerine tavsiyeler sunar ve duygusal destekte bulunur, kayıt işlemlerine özen gösterir, doktorların hastaları teşhis etmesine yardımcı olur ve hastaları takip eder (Joshi ve ark., 2017). Hemşirelerin kendileri için hissedebilecekleri duyarlığın incelenmesi, önemli bir hemşirelik meselesidir, çünkü öz duyarlık becerisi olmadan, hemşireler tedavi hizmeti sunduğu hastalara ve önemsedikleri diğer kişilere merhamet göstermek için hazırlıksız olabilirler (Heffernan ve ark., 2010). Merhamet ve duyarlığın temel olduğu hemşirelik mesleğinde, duygusal zekâ yeteneğinin de önemi yadsınamaz bir diğer gerçektir (Majerníková & Obročníková, 2017). Hasta hemşire etkileşiminde hemşirenin duyguları algılayabilmesi, kendi kafasında niteliklerine göre ayırım yapabilmesi ve uygun düşünce geliştirmesi ardından pratiğe dökmesi ile öz duyarlı davranması birleştiğinde hasta bakımı planlamada hemşirenin seçenekleri çoğalacaktır. Heffernan ve arkadaşlarının (2010) hemşireler üzerinde yaptığı araştırmada öz duyarlık ile duygu durumun düzenlenmesi ve kişinin duygularına ilişkin deneyimlerinin netliğinin anlaşılması arasında anlamlı pozitif korelasyonlar bulunmuştur. Neff ve Knox'un (2017) yaptığı araştırmada ise öz duyarlığın, insanların gelişmesine yardımcı olma konusunda muazzam bir potansiyele sahip eğitilebilir bir beceri olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Duygusal zekâ ve öz duyarlık ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde Bulduk ve Ardıç'ın (2015) hemşirelik öğrencilerinde öz duyarlığın incelenmesi adlı çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin öz duyarlığın pozitif alt boyutlarından elde ettikleri puanlar orta düzeyde bulunmuştur. Öz duyarlığın negatif alt boyutlarından elde ettikleri puanlar ise düşük düzeyde bulunmuştur. Toplam öz duyarlık düzeyi ise orta düzeyde bulunmuştur. Bu sonuçlar ise hemşirelik mesleği eğitim sürecinde endişe verici olarak yorumlanmıştır. Çırpan (2016), üniversite öğrencileri örneğinde yaptığı araştırmada ise iyi oluş ile duygusallık ve öz duyarlık arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Aynı çalışmanın bir diğer sonucu ise öz-kontrolle; duygusallık, sosyallik, toplam duygusal zekâ ve öz duyarlık arasında da pozitif yönde ilişkinin belirlenmesidir. Gelecekte hemşire olacak üniversite öğrencilerinin gerek kendi ruh sağlıklarını koruma ve geliştirmelerinde gerekse de başkaları ile (hasta, hasta ailesi, hastanın arkadaşları,

sağlık ekibi) etkileşim kurabilmesinde duygusal zekâ ve öz duyarlık kavramının önemli olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve öz duyarlık düzeyini belirlemek, duygusal zekâ ve öz duyarlığı etkileyen etmenleri ve aralarındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışmanın sonuçları öğrenci hemşirelerin duygusal zekâ ve öz duyarlık düzeyinin eğitim hayatları boyunca değişim ve gelişimi konusunda ilgili literatüre katkı sunacaktır. Böylece yapılacak müdahale temelli çalışmalar için kanıt niteliği taşıyacaktır.

Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyi ve öz duyarlık düzeyi nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinde sosyodemografik özellikler ile duygusal zekâ puanları ve öz duyarlık puanları arasında ilişki ya da fark var mıdır?
3. Hemşirelik öğrencilerinde öz duyarlığın duygusal zekâ puanı üzerinde nasıl bir etkisi vardır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak planlanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2018-2019 öğretim yılında bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesine devam eden 792 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme, evreni bilinen örneklem formülünden yararlanılarak 455 olarak hesaplanmıştır. Veri toplama sürecini ardından 581 (%73.35) hemşirelik öğrencisine ulaşılmıştır. Örneklem dâhil etme kriterleri araştırmaya katılmaya gönüllü olmak ve hemşirelik öğrencisi olmaktır. Araştırmanın dışlama kriteri ise herhangi bir aşamada ayrılmak istemektir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Bu form araştırmacı tarafından ilgili literatür (Şenyuva ve ark., 2014; Kıcalı, 2015; Çırpan, 2016; Sayın, 2017) taranarak hazırlanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, sınıf, akademik başarı ortalaması, ailenin gelir durumu, anne ve babanın öğrenim durumunu değerlendiren toplam yedi sorudan oluşmaktadır.

Schutte Duygusal Zekâ Testi-33: Schutte ve arkadaşları tarafından 1998 yılında geliştirilen (Schutte ve ark., 1998) Schutte Duygusal Zekâ Testi (SDZT-33) Tatar ve arkadaşları (2017) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. SDZT-33, 33 maddelik bir ölçektir. Testin iç tutarlılık katsayısı 0.86 olarak bulunmuştur. Test 'kesinlikle katılmıyorum=1' ile 'kesinlikle katılıyorum=5' arasında beşli Likert tipi yanıtlama seçeneğine sahip bir ölçektir. SDZT-33 'de 5, 28 ve 33. madde ters kodlanan maddelerdir. Ölçüm aracından alınması gereken minimum ve maximum puan 33-165 arasındadır. Toplam puan tüm maddelerin toplanması ile elde edilmektedir (Tatar ve ark., 2017). Mevcut çalışmada iç tutarlılık katsayısı 0.88'dir.

Öz-Duyarlık Ölçeği: Neff tarafından 2003 yılında geliştirilen (Neff, 2003b) Öz-Duyarlık Ölçeği'ni Akın, Akın & Abacı (2007) tarafından Türkçeye uyarlaması üniversite öğrencileri ile yapılmıştır. Ölçek öz duyarlığın alt boyutlarıyla ilişkili özellikleri değerlendiren ve bireyin kendisi hakkında bilgi vermesine dayanan bir ölçme aracıdır. 26 maddelik bir ölçme aracı olan Öz-Duyarlık Ölçeği için yapılan doğrulayıcı faktör analizinde, öz duyarlık yapısını oluşturan 6 alt boyutun varlığı doğrulanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları 0.72 ile 0.80, test-tekrar test güvenilirlik katsayıları ise 0.56 ile 0.69 arasında bulunmuştur. Öz-Duyarlık Ölçeği (1) hiçbir zaman (2) nadiren (3) sık sık (4) genellikle ve (5) her zaman şeklinde 5'li likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ölçekte Öz Sevecenlik alt boyutu 2, 6, 13, 17 ve 21. maddeyi; Paylaşımların Bilincinde Olma alt boyutu 1, 8, 12 ve 22. maddeyi; Bilinçlilik alt boyutu 9, 14, 18 ve 23. maddeyi; Öz Yargılama alt boyutu 4, 7, 15, 20 ve 26. maddeyi; İzolasyon alt boyutu 5, 11, 19 ve 25. maddeyi ve son olarak Aşırı Özdeşleşme alt boyutu 3, 10, 16 ve 24. maddeyi kapsamaktadır. Ölçeğin toplam puanı için negatif alt ölçekler olan Öz Yargılama, İzolasyon ve Aşırı Özdeşleşme maddeleri ters kodlanır ve 6 alt ölçeğin ortalamaları toplanır. Toplam öz duyarlık ortalamaları elde edilir. 1-2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 puanlar arası orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek düzeyde öz duyarlığı göstermektedir (Akın, Akın & Abacı, 2017). Mevcut çalışmada iç tutarlılık katsayısı 0.78'dir.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri yüz yüze görüşme yolu ile toplanmıştır. Anketlerin doldurulması 15 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 20.0 programında değerlendirilmiştir. Araştırma verilerinin dağılımını belirlemek için Kolmogorov Smirnov analizi yapılmıştır. Verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. SDZT-33, Öz-Duyarlık Ölçeği güvenilirlik analizleri için Cronbach-Alpha Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Tanımlayıcı bulgularda, kategorik değişkenler yüzde, sıralı değişkenlerde ortalama, standart sapma, ortanca, minimum ve maximum değerler verilmiştir. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile SDZT-33 ve Öz-Duyarlık Ölçeği puanın kıyaslanmasında iki kategorili değişkenlerde Mann-Whitney U Testi, ikiden fazla kategorik değişkenlerin analizinde Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. İstatistiksel açıdan anlamlı sonuç belirlenen iki kategorili kategorik değişkenlerde farkın hangi gruptan kaynaklandığının belirlenmesinde meanrank ve ortanca değerlerinden hareket edilmiştir. Sıralı verilerin analizinde Spearman Rho Korelasyon Analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Mevcut çalışma bazı sınırlılıklara sahiptir. Öncelikle araştırmanın tasarım tipi nedensel ilişkileri değerlendirmeye izin vermemektedir. Bu nedenle sonuçları değerlendirirken bu durumun göz önünde bulundurulması gerekir. Araştırmanın sonuçları, sadece araştırmanın yapıldığı örneklem grubuna genellenebilir. Bu durum, araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmaya başlamadan önce Kafkas Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığından 26/10/2018 tarihinde çalışmanın yürütülmesi için 01 sayılı Etik Kurul izni ve 23/11/2018 tarihinde yazılı kurum izni alınmıştır. Araştırma kapsamında araştırma verilerini toplamaya başlamadan önce araştırmanın yapılma amacı ve süresi açıklanarak “Aydınlatılmış Onam” ilkesine uyulmuş ve öğrencilerin sözlü ve yazılı onamları alınmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde, yaş ortalamasının 21 ± 1.79 (minimum=17; maximum=33) olduğu, ortalama akademik başarısının 2.67 ± 0.54 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %59.9'nun kadın (n=348), %29.3'nün ikinci sınıf (n=170), %62.8'nin gelir düzeyinin “gelir gidere eşit” olduğu (n=365), %36.1'nin babasının ilkökul mezunu (n=210) ve %33.6'nın annesinin ise (n=195) okuryazar olmadığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Sosyo-Demografik Özellikleri ile İlgili Bulgular (n=581)

Sosyodemografik Özellikler	n	%
Yaş	ort±ss 21±1,79 (min: 17- max: 33)	
Genel akademik ortalama	ort±ss 2.67± 0.54	
Cinsiyet		
Kadın	348	59.9
Erkek	233	40.1
Sınıf		
1. Sınıf	163	28.1
2. Sınıf	170	29.3
3. Sınıf	125	21.5
4. Sınıf	123	21.2
Gelir Düzeyi		
Gelir Giderden Az	165	28.4
Gelir Gidere Eşit	365	62.8
Gelir Giderden Fazla	51	8.8
Baba Eğitim Durumu		
Okuryazar Değil	40	6.9
Okur Yazar	51	8.8
İlkokul	210	36.1
Ortaokul	90	15.5
Lise	118	20.3
Üniversite	66	11.4
Lisans Üstü	6	1
Anne Eğitim Durumu		
Okuryazar Değil	195	33.6
Okur Yazar	57	9.8
İlkokul	179	30.8
Ortaokul	64	11
Lise	65	11.2
Üniversite	19	3.3
Lisans Üstü	2	0.3

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, Schutte Duygusal Zekâ Testi puan ortalaması 123.93±16.88'dir. Öz-Duyarlık Ölçeği alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde; en düşük puan ortalamasının Paylaşımların Bilincinde Olma alt boyutu olduğu (3.11±0.76), bunu artan puan ortalamaları ile Öz Sevecenlik, Sosyal İzolasyon, Aşırı Özdeşleşme, Bilinçlilik alt boyutlarının izlediği ve en yüksek puan ortalamasının Öz Yargılama alt boyutunda (3.42±0.83) olduğu görülmüştür. Öz-Duyarlık Ölçeği toplam puan ortalamasının 3.23±0.53 olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Schutte Duygusal Zekâ Testi ve Öz-Duyarlık Ölçeği Puan Dağılımları (n=581)

	n	Ortanca	$\bar{X} \pm SS$	Min	Max
Schutte Duygusal Zekâ Testi Toplam Puanı	581		123.93±16.88	40	161
Öz Sevecenlik	581	1.26	3.13±0.74	1.20	5
Öz Yargılama	581	3.20	3.42±0.83	1	5
Paylaşımların Bilincinde Olma	581	3.40	3.11±0.76	1	5
Sosyal İzolasyon	581	3.00	3.21±0.85	1	5
Bilinçlilik	581	3.25	3.28±0.77	1	5
Aşırı Özdeşleşme	581	3.25	3.23±0.88	1	5
Öz-Duyarlık Ölçeği Toplam Puanı	581	3.25	3.23±0.53	1.40	4.96

n: Örneklem sayısı \bar{X} : Ortalama; SS: Standart Sapma, Min: Minimum, Max: Maximum

Tablo 3'te bazı sosyodemografik değişkenler ile Schutte Duygusal Zekâ Testi ve Öz-Duyarlık Ölçeği puanının karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar gösterilmiştir. Cinsiyet ile Schutte Duygusal Zekâ Testi

arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark belirlenmiştir ($p < 0.05$). Diğer taraftan hemşirelik öğrencilerinde yaş, akademik başarı, sınıf düzeyi, ailenin gelir düzeyi, anne/babanın eğitim düzeyi ile Schutte Duygusal Zekâ Testi toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Ayrıca yaş, akademik başarı, cinsiyet, sınıf düzeyi, ailenin gelir düzeyi, anne/babanın eğitim düzeyi ile Öz-Duyarlık Ölçeği puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri ile Schutte Duygusal Zekâ Testi ve Öz-Duyarlık Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması ile İlgili Bulgular

Sosyo-Demografik Özellikler	Schutte Duygusal Zekâ Testi				Öz-Duyarlık Ölçeği				
	n	$\bar{X} \pm SS$	r	p	$\bar{X} \pm SS$	r	p		
Yaş	581	21±1.79	0.042	0.317	21±1,79	0.032	0.439		
Akademik başarı	581	2.67±0.64	0.015	0.648	2.67±0.64	0.057	0.179		
	n	Mean Rank	Z	KWX ² (sd)	p	Mean Rank	Z	KWX ² (sd)	p
Cinsiyet									
Kadın	348	370.76	-			295.95	-		0.385
Erkek	233	265.97	2.942		0.003*	283.61	0.869		
Sınıf Düzeyi									
1. Sınıf	163	292.90				295.21			
2. Sınıf	170	290.60		2.590 (3)	0.459	289.18		1.767(3)	0.622
3. Sınıf	125	273.11				302.96			
4. Sınıf	123	307.21				275.79			
Gelir Düzeyi									
Gelir Giderden Az	165	298.03				284.21			
Gelir Gidere Eşit	365	287.15		0.524 (2)	0.770	291.66		0.815(2)	0.665
Gelir Giderden Fazla	51	295.80				308.26			
Baba Eğitim Durumu									
Okuryazar Değil	40	281.89				287.55			
Okur Yazar	51	280.29				274.54			
İlkokul	210	285.68		3.252 (5)	0.661	292.38		1.867(5)	0.867
Ortaokul	90	314.47				298.51			
Lise	118	281.27				301.33			
Yükseköğretim	72	305.78				274.24			
Anne Eğitim Durumu									
Okuryazar Değil	195	298.15				292.16			
Okur Yazar	57	290.07				303.77			
İlkokul	179	290.72		1.737 (5)	0.884	271.87		6.608(5)	0.251
Ortaokul	64	297.30				321.95			
Lise	65	267.98				283.39			
Yükseköğretim	21	281.52				337.86			

n: Örneklem sayısı, \bar{X} : Ortalama; SS: Standart Sapma, Z: Mann-Whitney U Testi, KWX²: Kruskal Wallis H Testi, sd: Serbestlik derecesi, r: Spearman Rho Korelasyon Analizi * $p < 0.05$

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin ile Schutte Duygusal Zekâ Testi toplam puanı ile Öz-Duyarlık Ölçeği toplam puanı ve alt boyutları ilişkisi Tablo 4’de gösterilmiştir. Buna göre Schutte Duygusal Zekâ Testi toplam puanı ile Öz Sevecenlik, Öz Yargılama, Paylaşımların Bilincinde Olma, İzolasyon, Bilinçlilik ve Aşırı Özdeşleşme alt boyutları ve Öz-Duyarlık Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif yönde zayıf düzeyde bir ilişki belirlenmiştir ($p < 0.01$) (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelik Öğrencilerinin Schutte Duygusal Zekâ Testi ile Öz-Duyarlık Ölçeği İlişkisi ile İlgili Bulgular

Schutte Duygusal Zekâ Testi				
	n	$\bar{X} \pm SS$	r	p
Öz Sevecenlik	581	3.13±0.74	0.280**	0.000
Öz Yargılama	581	3.42±0.83	0.175**	0.000
Paylaşımların Bilincinde Olma	581	3.11±0.76	0.266**	0.000
İzolasyon	581	3.21±0.85	0.113**	0.007
Bilinçlilik	581	3.28±0.77	0.353**	0.000
Aşırı Özdeşleşme	581	3.23±0.88	0.139**	0.001
Öz-Duyarlık Ölçeği Toplam	581	3.23±0.53	0.324**	0.000

n: örneklem sayısı, \bar{X} : Ortalama, SS: Standart Sapma, r: Spearman Rho Korelasyon Analizi, ** $p < 0.01$

TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve öz duyarlık düzeyini belirlemek, duygusal zekâ ve öz duyarlığı etkileyen etmenleri ve aralarındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ toplam puanı arttıkça öz duyarlık toplam puanlarında da artış meydana geldiği tespit edilmiştir. Duygusal zekâ ve öz duyarlık hemşirelik bakımının temel elementleridir. Bu nitelikler hemşire ile hasta ve hasta ailesi iletişimde önemli rol oynar. Duygusal zekâ ve öz duyarlık hemşirelerin kendilerini, bakım verdikleri hastalarını ve diğer bireyleri tam ve açık bir şekilde anlamalarını ve sundukları bakım hizmetinde stres altındaki bireye daha duyarlı olmalarını sağlar (Heffernan ve ark., 2010).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, Schutte Duygusal Zekâ Testi puan ortalaması 123.93±16.88’dir. Ölçüm aracından alınması gereken minimum ve maksimum puan aralığı 33-165 arasındadır. Ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmalarda duygusal zekâ puan ortalamasının 26-220 aralığında değişim gösterdiği görülmüştür (Singh & Saini, 2014; Şenyuva ve ark., 2014; Patel, 2015; Balcı Süslü, 2016; Kaya Çolhan, 2016; Orak Nikserli, 2017; Usta, 2017; Khodabakhshi Koolae, Chaeichi Tehrani & Sanagoo, 2019). Mevcut çalışmanın sonuçları, ilgili literatür aralığında görülmektedir. Öz-Duyarlık Ölçeği alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde; en düşük puan ortalamasının “Paylaşımların Bilincinde Olma” alt boyutu olduğu ve en yüksek puan ortalamasının “Öz Yargılama” alt boyutunda olduğu görülmüştür. Öz-Duyarlık Ölçeği toplam puan ortalamasının 3.23±0.53 olduğu belirlenmiştir. Akın, Akın & Abacı (2017) Toplam Öz-Duyarlık Ölçeği için yaptıkları sınıflandırmada 1-2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 puanlar arası orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek düzeyde öz duyarlığı işaret etmektedir (Akın, Akın & Abacı, 2017). Buna göre mevcut çalışmada hemşirelik öğrencileri orta düzeyde öz duyarlığa sahiptir. Öte taraftan öğrencilerin bir sorunla karşılaştıklarında orta düzeyde bu sorunun evrensel olabileceğini düşündükleri, orta düzeyde de kendilerini yargıladıkları görülmektedir.

İkinci araştırma sorusu doğrultusunda bazı sosyo-demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, akademik başarı, sınıf düzeyi, ailenin gelir düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi) ile Schutte Duygusal Zekâ Testi ve Öz Duyarlık Ölçeği toplam puan kıyaslama analizi yapılmıştır. Çalışma sonuçları incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik değişkenlerinden sadece cinsiyeti ile Schutte Duygusal Zekâ Testi puanı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu ve kadınların duygusal zekâ puanlarının erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p < 0.05$) (Tablo 3). Gerek biyolojik faktörler gerekse toplumsal roller, cinsiyetler arasında görülen bu farka sebep olarak gösterilebilir (Çırpan, 2016). Literatürde konu ile ilişkili çalışmalar incelendiğinde Usta (2017), Albagawi (2018), Ghasemi ve arkadaşlarının (2018) yaptıkları çalışmalarda kadınlar ve erkekler arasında kadınların lehine olacak şekilde duygusal zekâ düzeyleri arasında istatistiki açıdan anlamlı fark bulunmuştur (Usta 2017, Albagawi, 2018, Ghasemi ve ark, 2018).

Akademik başarı, eğitim kurumlarında bireysel-sosyal-mesleki ve eğitsel gelişim başlıkları altında toplanan hizmetlerin eğitsel yönüdür (Tufan, 2011). Özellikle duygusal zekânın hemşirelik eğitimi alanında öğretilenlerin pratiğe aktarılması ile ilgili olduğu düşünüldüğünde mevcut çalışmada akademik başarı ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık çıkmaması beklenen bir sonuçtur. Öğrenim gördükleri okulun eğitim programlarında, duygusal zekânın gelişimine katkı sağlayacak programlara daha fazla yer verilmelidir. İlgili literatür incelendiğinde birçok çalışmada (Nosek, 2015; Sabzi ve ark., 2015; Coşkun, 2017; Mencik, 2017; Orak Niksarlı, 2017; Sinha ve ark., 2017; Usta, 2017; Albagawi, 2018; Ghasemi ve ark., 2018) yaş ile duygusal zekâ arasında anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür. Mevcut çalışma sonuçları ilgili literatür ile paraleldir. Duygusal zekânın önemli bir belirleyicisi olan yaş ile duygusal zekâ arasında fark olmaması, duygusal zekânın her yaşta geliştirilebilir bir olgu olduğunu göstermektedir (Orak Niksarlı, 2017).

Gelir düzeyi, her toplumda yaşamın gerekliliği için önem arz eden bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Mevcut çalışmada, gelir düzeyinin %62.8'i "gelir gidere eşit" olarak belirlenmiştir. %28.4'ü ise gelir giderden az olarak ifade edilmiştir. Örneklemin çoğunluğu ortalama gelir düzeyine sahip olduğu düşünüldüğünde duygusal zekâ üzerinde gelir düzeyinin değişiklik yaratmaması grubun benzerliği ile açıklanabilir. Duygusal zekâ gelişiminde ebeveynin eğitiminden ziyade tutumu üzerinde durulan araştırmalar ile karşılaşmıştır (Çırpan, 2016; Curun & Orçun-Yücel, 2018). Bu çalışmalarda ortak sonuç sevgi veren, demokratik tutum sergileyen, duygusal açıdan rehber olabilen ebeveynleri olan çocuklar gelişmiş duygusal zekâyâ sahiptirler. Mevcut çalışmada ebeveynlerin eğitim düzeyleri düşüktür. Bu nedenle örneklemin çoğunluğunda ebeveyn tutumları benzerlik göstererek duygusal zekâ düzeyi üzerinde farklılık oluşturmamış olabilir.

Araştırma kapsamında alınan bazı sosyodemografik değişkenler ile Öz Duyarlılık Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ya da fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$) (Tablo 3). Cinsiyet değişkeni konusunda elde edilen bu sonucun, ilgili literatürle tutarlı olduğu görülmektedir (Çırpan, 2016; Hacıoğlu Sarı, 2016; Çetin, 2017; Sayın, 2017; Şahan Sağır, 2017; Kara, 2018; Kılavuzoğlu, 2018; Özpulat & Günaydın, 2018; Çapan 2019). Yaş artışı ile bireyin artan deneyimlerinin de öz duyarlılık düzeylerine etkisi olduğu söylenebilir (Peker, 2017). Bu yönden her ne kadar mevcut çalışmada yaş değişkeni ile öz duyarlılık arasında anlamlı ilişki bulunmamış olsa da aslında bu iki kavram birbirinden tamamı ile bağımsız değildir. Akademik başarı ve sınıf değişkeni ele alan literatür incelendiğinde mevcut çalışmanın aksine akademik başarının öz duyarlılık üzerinde etkili olduğu sonucu elde edilmiştir (Bulduk & Ardiç, 2015; Sayın, 2017; Şahan Sağır, 2017; Ajam, Farzanfar & Shokohi Fard, 2017). Mevcut çalışmanın analizinde, öz duyarlılık düzeyinin akademik başarı ve sınıf düzeyi bakımından anlamlı fark olmamasının sebebi, araştırma örneklemini oluşturan hemşirelik bölümü öğrencilerinin üniversite eğitimi boyunca öz duyarlılık gelişimlerine yansıtacak yaşantısal deneyimlerinin benzerliklerine işaret etmektedir.

Gelir düzeyi değişkeni ile ilgili literatür (Bulduk & Ardiç, 2015; Sayın, 2017; Şahan Sağır, 2017) mevcut çalışmanın sonucunu desteklemektedir. Aksi yönde sonuç bulan çalışmalara göz atıldığında Peker'e (2017) çalışmasında gelir durumu değişkenine göre bireylerin öz duyarlılık düzeylerinin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Görüldüğü gibi bazı çalışmalarda bu iki değişken arasında ilişki olmadığı yönünde sonuçlara ulaşılrken bazı çalışmalardan çıkan sonuç ise bu iki değişken arasında anlamlı ilişki var olduğu yönündedir. Anne/babanın eğitim düzeyi değişkeni ilgili çalışmalara göz atıldığında, Şahan Sağır'da (2017) çalışmasında yer verdiği öğrencilerin öz duyarlılıklarının, anne/baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşarak çalışmayla uyumlu sonuçlar elde etmiştir. Ebeveynlik ve öz duyarlılık arasındaki çalışmaları inceleyen literatür ağırlık olarak ebeveynin çocuğa yönelik tutumu, kabullenışı ve gösterdiği sevgi ile ilişkilendirilmiştir. Buna göre merhameti ebeveynler cezalandırıcı veya yargılayıcı değildir, aksine, kibar, sevgi dolu ve çocuklarının mutluluğuna odaklanmıştır (Neff, 2003). Mevcut çalışma örnekleminde ebeveynlerin eğitim düzeyinin öz duyarlılık üzerinde farklılık oluşturması benzer ebeveyn tutumlarına sahip olduğunu göstermektedir.

Üçüncü araştırma sorusu doğrultusunda araştırmadan elde edilen bulgulara göre, hemşirelik öğrencilerinin öz duyarlılık toplam puanı arttıkça duygusal zekâ toplam puanlarında da artış meydana geldiği belirlenmiştir ($p < 0.01$) (Tablo 4). İlgili literatür incelendiğinde, hemşirelik öğrencilerinde ve hemşirelerde yapılan çalışmaların (Heffernan ve ark., 2010; Teleb & Al Awamleh, 2013; Şenyuva ve ark., 2014; Çırpan, 2016; Afshani & Abooei, 2017; Kousar ve ark., 2017) sonuçları mevcut çalışmayı

destekler niteliktedir. Hemşireler empatik yetenekler gerektiren, hastalık ve ıstırabın duygusal olarak yoğun olduğu durumlarla da karşı karşıya kalmaktadır. Duyarlı bir hemşire hastanın acısı, ıstırabı ile empati kurabilir ancak acı ile özdeşleşmeden kendi kişisel üzüntü duygularını denetleyerek hastaya yeterli bakım sağlayabilir (Duarte, Pinto-Gouveia & Cruz, 2016).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinin öz duyarlılık puanları arttıkça duygusal zekâ puanlarının da istatistiksel olarak arttığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda öğrenci hemşirelerin bu iki kavramı kullanarak klinik ortamda ve diğer sosyal ortamlarda diğerlerinin duygularını anlaması, özdeşim sınırlarına dikkat etmesi, duygular arasında ayırım yapılabilmesi ve uygun yanıtlar verebilmesi önemli olacaktır. Bu da öz duyarlılık ve duygusal zekânın karşılıklı etkileşime sahip iki temel özellik olduğunu düşündürmektedir. Hemşirelik eğitimi müfredatında bu iki değişkenin gelişimine izin verecek şekilde yaşantısal deneyimlerin artırılması, müdahale programları hazırlanması gerek öğrencilik süreci gerekse de meslek hayatı süresinde hasta ile etkileşimine olumlu katkılar sunacaktır.

ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Çalışmaya başlamadan önce Kafkas Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığından 26/10/2018 tarihinde çalışmanın yürütülmesi için 01 sayılı Etik Kurul izni alınmıştır.

YAZAR KATKI ORANI

Fikir/kavram: ÖG, FK; Tasarım: ÖG, FK; Veri toplama: ÖG, FK; Veri işleme: ÖG, FK; Analiz ve/veya Yorum: ÖG, FK; Kaynak tarama: ÖG, FK; Makalenin yazımı: ÖG, FK; Eleştirel inceleme: ÖG, FK.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

FİNANSAL DESTEK

Herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

Afshani, S. A., & Abooei, A. (2017). Relationship between emotional intelligence and self-compassion among Yazd University students. *Applied Psychological Research Quarterly*, 8(3),47-68.

Ajam, A. A., Farzanfar, J., & Shokohi Fard, H. (2017). The role of self-compassion in the general health and academic achievement of the nursing and midwifery students in Mashhad University of medical sciences in 2014. *Journal of Nursing Education*, 5(5), 9-16.

Akın, Ü., Akın, A., & Abacı, R. (2007). Öz-duyarlılık ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33: 1-10.

Albagawi, B. (2018). Emotional intelligence among the fourth year nursing students: A cross-sectional study. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 5(11), 561-569.

Balcı Süslü, S. (2016). Duygusal zekâ ve örgütsel stres: Örgütlerde hemşirelerin duygusal zekâ becerileri ve stresle başa çıkma düzeyleri arasındaki ilişki (Tez No. 423088) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Bardhan, R., Heaton, K., Davis, M., Chen, P., Dickinson, D. A., & Lungu, C. T. (2019). A cross sectional study evaluating psychosocial job stress and health risk in emergency department nurses. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(18), 3243.

Bayar, Ö. 2016. Üniversite öğrencilerinde öz-şefkatin yordayıcıları olarak bağlanma tarzı ve algılanan sosyal destek (Tez No. 454927) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Bayrakdaroğlu, S. (2014). "Tekvandocuların Psikolojik Sağlık ve Öz Anlayış Düzeylerinin Takım Sporcularıyla Karşılaştırılması" (Tez No. 369841) [Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Bulduk, S., & Ardic, E. (2015). Hemşirelik öğrencilerinde öz-duyarlılığın incelenmesi. *JAREN/Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 1(2), 60-65.

Coşkun, I. (2017). İlkokul birinci kademe öğrencilerinin anne tutumu, benlik saygısı ve duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No. 468332) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

- Curun, F., & Orçun-Yücel, D. (2018). Ergenlerde ebeveyn tutumları ve duygusal zekâ ilişkisi: Benlik saygısının aracı rolü. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 579-603.
- Çapan, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin merhamet ve öz-anlayış düzeylerinin kişilik özellikleri açısından incelenmesi (Tez No. 554662) [Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Çetin, S. (2017). Ergenlerin mizah tarzları ve öz-anlayış düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No. 459992) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Çırpan, E. (2016). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ve öz-anlayış düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No. 459996) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Duarte, J., Pinto-Gouveia, J., & Cruz, B. (2016). Relationships between nurses' empathy, self-compassion and dimensions of professional quality of life: A cross-sectional study. *International Journal of Nursing Studies*, 60, 1-11.
- Germer, C. K., & Neff, K. D. (2013). Self-compassion in clinical practice. *Journal of Clinical Psychology*, 69(8), 856-867.
- Ghasemi, S. S., Farrokhi, S., Najafi, M., Shojaeimotlagh, V., Bozorgomid, A., Torabi, M., & Yarahmadi, F. (2018). Emotional intelligence and its relationship with demographic characteristics among nursing students. *Journal of Evolution of Medical and Dental Sciences-Jemds*, 7(30), 3419-3422.
- Goleman, D. (2011). *Duygusal zekâ neden IQ'dan daha önemlidir?* (Çev. B. Seçkin Yüksel). İstanbul: Varlık Yayınları. (Orijinal yayın tarihi, 1995)
- Hacıoğlu Sarı, K. (2016). Üniversite öğrencilerinin öz duyarlıkları, sosyal kaygı belirtileri ve üniversite yaşamına uyumları arasındaki ilişkiler (Tez No. 447664) [Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Heffernan, M., Quinn Griffin, M. T., McNulty, S. R., & Fitzpatrick, J. J. (2010). Self-compassion and emotional intelligence in nurses. *International Journal of Nursing Practice*, 16, 366-373.
- İkiz, E., & Totan, T. (2012). Üniversite öğrencilerinde öz-duyarlılık ve duygusal zekânın incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 51-71.
- Joshi, J., Arora, A., Kahar, A. R., Radke, U., & Talvekar, K. (2017). Evaluation of emotional intelligence among students of nursing college, Nagpur. *International Journal of Indian Psychology*, 4(4), 166-181.
- Kara, D. (2018). Hemşirelerin merhamet yorgunluklarının ve öz anlayışlarının incelenmesi (Tez No. 515846) [Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kaya Çolhan, M. (2016). Yönetici hemşirelerin duygusal zekâ düzeyleri ve karar verme stratejileri (Tez No. 435693) [Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Khodabakhshi Koolae, A., Chaeichi Tehrani, N., & Sanagoo, A. (2019). The relationship between spiritual intelligence and emotional intelligence with self-compassion of nursing students. *Iranian Journal of Medical Education*, 19(5), 44-53.
- Kıcalı, Ü. Ö. (2015). Öz-şefkat ve tekrarlayıcı düşünmenin olumsuz duygulanım ve depresyon ile ilişkilerinin incelenmesi (Tez No. 399780) [Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kılavuzoğlu, E. (2018). Üniversite öğrencilerinde sosyal görünüş kaygısının yordayıcıları olarak kişilik özellikleri ve öz anlayış (Tez No. 544554) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kousar, S., Perveen, M. K., Afzal, M. M., Waqas, M. A., & Gilani, S. A. (2017). The impact of self-compassion and emotional-intelligence among registered nurses. *Saudi Journal of Medical and Pharmaceutical Sciences*, 3, 493-499.
- Majerníková, E., & Obročníková, A. (2017). The level of emotional intelligence in undergraduate students of nursing. *Pielegniarstwo Xxi Wieku/Nursing in The 21st Century*, 16(1), 25-29.
- Mayer, J. D., DiPaolo, M., & Salovey, P. (1990). Perceiving affective content in ambiguous visual stimuli: a component of emotional intelligence. *Journal of Personality Assessment*, 54(3&4), 772-781.
- Mayer, J. D., & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*, 17, 433-442.
- Mencik, Y. (2017). Lise öğrencilerinin duygusal zekâ ile akademik başarılarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi (Tez No. 480664) [Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Neff, K. D. (2003a). Self-compassion: an alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85-101.
- Neff, K. D. (2003b). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
- Neff, K. D., & Knox, M. C. (2017). *Self-Compassion*. İçinde: V. Zeigler-Hill ve TK Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*. Springer, Cham.
- Nosek, M. (2015). A cross sectional exploration of emotional intelligence in us baccalaureate nursing students. *Journal of Nursing Education and Practice*, 5(11), 29-41.

- Orak Niksarlı, E. (2017). Hemşirelikte mesleki değerler ve duygusal zekâ ilişkisinin incelenmesi (Tez No. 468705) [Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özpuat, F., & Günaydın, N. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin öz-duyarlılıkları ve hemşirelik mesleğine ilişkin düşünceleri. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 12, 40-60.
- Patel, S. B. (2015). Self compassion & emotional intelligence of engineering and medical college students. *International Journal of Research in Humanities & Social Sciences*, 3(1), 19-23.
- Peker, E. (2017). Çocukluk çağı travmaları, yetişkinlik döneminde bağlanma biçimi ve öz anlayış arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Tez No. 492088) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Sabzi, Z., Mancheri, H., Royani, Z., Jafari, S., & Modanloo, M. (2015). Nursing and midwifery students' emotional intelligence and its relationship with some demographic characteristics, golestan university of medical sciences. *Journal of Research Development in Nursing & Midwifery*, 12(2), 68-73.
- Sayın, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin öz-anlayış, kendini affetme ve başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkiler örüntüsü: Bir yol analizi çalışması (Tez No. 469657) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J., & Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 167-177.
- Singh, T. K., & Saini, N. (2014). Self-compassion and emotional intelligence of engineering and dental college student. *The International Journal of Indian Psychology*, 1(3), 52-60.
- Sinha, B., Bachracharya, R., Pandey, S., K.C S, Koirala, S., & Kushwaha, Mp. (2017). Emotional intelligence among undergraduate nursing students. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 7(12), 622-629.
- Şahan Sağır, D. (2017). Mühendislik fakültesi öğrencilerinde öz-duyarlık düzeylerinin algılanan ebeveyn tutumları açısından incelenmesi (Tez No. 485623) [Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Şenyuva, E., Kaya, H., Işık, B., & Bodur, G. (2014). Relationship between self-compassion and emotional intelligence in nursing students. *International Journal of Nursing Practice*, 20(6), 588-596.
- Tatar, A., Tok, S., Tekin Bender, M., & Saltukoğlu, G. (2017). Asıl Form Schutte Duygusal Zekâ Testinin Türkçeye çevirisi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(2), 139-146.
- Teleb, A. A., & Al Awamleh, A. A. (2013). The relationship between self compassion and emotional intelligence for university students. *Current Research in Psychology*, 4(2), 20-27.
- Tufan, Ş. (2011). Geliştirilen duygusal zekâ eğitimi programının ortaöğretim dokuzuncu sınıf öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerine etkisi (Tez No. 302910) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Ulaş, T., Büyükhatoğlu, H., Kırhan, İ., Dal, M. S., Eren, M. A., Hazar, A., Demir, M.E., Aydoğan, T., Karababa, F., Uyanıkoğlu, A., & Kürkçüoğlu, İ. C. (2012). The effect of day and night shifts on oxidative stress and anxiety symptoms of the nurses. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences*, 16, 594-599.
- Usta, S. (2017). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve duygusal zekâ arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez No. 468409) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.